

מהלך הסדר

מקרא: **ב** ברכה | **ק** קריאה בנעימה | **פ** פעולה | **ש** שתייה | **א** אכילה | **ש** שירה | **ה** הכנה

הערה כללית: שילבנו מנהגים שונים, וכל אחד ינהג כמנהגו וכאשר יורנו לבו

השלב	תמצית הרעיון	מה עושים	מנהגים, שירים ושערי דמיון
התכנסות ופתיחה - כוס ראשונה - קידוש			
התכנסות	מתאספים ומתכווננים אל מהלך הסדר.	ש שרים את סימני הסדר בכל מיני מנגינות.	הקשיבו ללחנים של סימני הסדר.
ה מוזגים כוס ראשונה - מתוך תודעה של חרות ועשירות נוהגים שאין אדם מוזג לעצמו אלא כל אחד מוזג לרעהו.			
קדש	קידוש היום	ב קידוש על היין. ש שותים כוס ראשונה בהסבה.	מקדשים את הזמן ואת ההתכנסות.
ורחץ	הכנה לאכילת הכרפס	פ רוחצים ידיים (ללא ברכה).	נהוג לרחוץ ידיים לפני טבילה של מאכל במשקה, ובכלל להכין את הידיים שהולכות להיות פעילות לאורך כל הערב.
כרפס	הלילה הזה יש לנו זמן, אוכלים מתאבנים כמנהג עשירים שזמנם בידיהם.	א אוכלים כרפס טבול במיץ לימון / מי מלה / חומץ ב בורא פרי האדמה	יש הנוהגים להרחיב את התחנה הזו של המתאבנים במיני ירקות במטבלים.
סיפור יציאת מצרים - כוס שנייה - ברכת הגאולה			
יחץ	חציית המצה האמצעית מתוך השלוש. הפרשת חלק לטובת האפיקומן, המסמל את קרבן הפסח, שייאכל בתום הסעודה.	פ מגלים את המצה המרכזית, ורוצים אותה בצורה לא שווה (ראו בעמודה השמאלית). את החלק הגדול, שנשמר לאפיקומן, עוטפים במפית, ואם יש ילדים קטנים נוהגים להחביא (ראו בהמשך).	רוצים את המצה בצורת האות ה', הממחישה את ההבדל הדק שיש בין אותיות חמץ ומצה (ההבדל הקטן שבין האותיות ח/ה). חציית המצה מרמזת גם על חציית ים סוף, השיא של יציאת מצרים.
מגיד - ההגדה			
פתיחה - הא לחמא עניא	פתיחה לסיפור יציאת מצרים. מתרכזים בסמל העיקרי של החג - המצה, המסמלת את העבדות והאפשרות לחירות.	פ עורך הסדר מגביה את המצה הקטנה / מגלה את כל המצות. ש שרים את המילים: "בבהילו יצאנו ממצרים" בני חורין. לפי מנהג יהודי אשכנז מגלים את המצות ומגביהם את הקערה.	יהודי מרוקו נוהגים שעורך הסדר מסובב את הקערה סביב הראש של כל משתתף ושירים יחד את המילים: "בבהילו יצאנו ממצרים" הא לחמא עניא בני חורין.

השלב	תמצית הרעיון	מה עושים	מנהגים, שירים ושערי דמיון
הצגה ספונטנית	מכניסים את הילדים לסיפור, ויצירתיות והומור – אל הסדר.		ילדים (עם מבוגר אחראי...) יוצאים להתחפש לבני ישראל היוצאים ממצרים. הילדים חוזרים לחדר, מציגים את בני ישראל ההולכים במדבר (אפשר לחלק תפקידים: משה, אהרן, מרים וכו') ומבקשים מעורך הסדר לארח אותם... מכאן ממשיכו כיד הדמיון הטובה עליכם. ה זמן להחביא את האפיקומן ולמזוג כוס שנייה.
מה נשתנה	מעוררים את הילדים ואת כל הנוכחים לשאול שאלות ולעורר את הסיפור.	ש הילדים או הילדים שבתוכנו <u>שרים את מה נשתנה</u> .	אחרי השירה, יש הנוהגים לאכול כאן ביצה קשה, זכר למעגל החיים המשתנה, ללידה מחודשת, לקרבן חגיגה שהיו מקריבים לשמחת החג וכן על מנת להרגיע מעט את התיאבון לטובת קריאת ההגדה... לכל המעוניין.
מבואות ופתיחות לסיפור	מעוררים את חשיבות הסיפור, ומחברים אותו לזמן הזה לכל אחד ואחת.	ק קוראים ודורשים את קטעי ההגדה שעוסקים בחשיבות הסיפור: עבדים היינו / מעשה בר' אליעזר / ארבעה בנים	נוהגים לקרוא בסבב, כל פסקה בידי מישהו אחר, והוא גם מוזמן לפרש אותה.
תשובה ראשונה: מדרש יציאת מצרים	דורשים את הסיפור ההיסטורי מאברהם אבינו ועד יציאת מצרים.	ק קוראים ודורשים את קטעי ההגדה המספרים את מהלך יציאת מצרים. פ לאורך ההגדה סימני הסדר, ובעיקר המצות והיין, משמשים ככלי עזר לספר את הסיפור (מפורט בהגדה). תנו דעתכם על סיפורי יציאת מצרים אישיים ומשפחתיים (למשל סיפורי עלייה לארץ).	יש מנהגים לגלות את המצות / להגביה את הכוס וכדו' בקטעים מסוימים. המנהגים לרוב מפורטים בהגדות ואפשר להוסיף עליהם. באזכור של מכות מצרים נהגים לטפטף מעט יין מן הכוס במקביל לאזכור של כל מכה. אם יש צורך לקצר, יש המדלגים על קטעי המדרש ואומרים רק את פסוקי התורה. בסיום הפרק הזה נוהגים לשיר את הפיוט דיינו.
תשובה שנייה: פסח מצה ומרור	אחרי הסיפור המדרשי הכללי דורשים את סמלי החג, רגע לפני שנאכל אותם...	ק מספרים את סיפור יציאת מצרים דרך הגבהה ודיבור על שלושת הסמלים המרכזיים של הסדר. אפשר לוותר על הגבהת קורבן הפסח.	כמבוא לחלק הזה, נוהגים היהודים הספרדים לשיר את הפיוט אמונים ערכו שבח וקוראים יחד את הפיסקאות על פסח מצה ומרור.
הללויה וברכת הגאולה	הלל והודיה על יציאת מצרים ועל הגאולה.	ב מברכים את <u>ברכת הגאולה</u> . ש ושותים כוס שנייה בהסבה .	הקשיבו למנגינות שונות למזמור <u>בצאת ישראל ממצרים</u> .

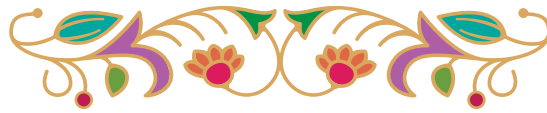
מקרא: ב ברכה | ז קריאה בנעימה | פ פעולה | ש שתייה | א אכילה | ש שירה | ה הכנה

השלב	תמצית הרעיון	מה עושים	מנהגים, שירים ושערי דמיון
אכילה טקסטית – מצה – מרור – חרוסת			
רחצה	הכנה לאכילת המצה.	פ נוטלים ידיים. ב על נטילת ידיים.	
ה מביאים לשולחן / מחלקים מצה לכל משתתף.			
מוציא מצה		ב א מברכים ואוכלים בכוונה את סמל החרות של הסיפור (מצה). נוטלים את שלוש המצות (שתיים שלמות והחצי הקטן של המצה השנייה שחצינו בתחילת הסדר ביניהן). עורך הסדר מברך על כולן ברכה ראשונה – המוציא לחם מן הארץ. לאחר מכן הוא מניח את המצה שלישית (נשתמש בה עוד מעט לכורך) ומברך על האחת וחצי הנותרות – על אכילת מצה. הוא מחלק לכולם, ואוכלים את המצה בכוונה.	נוהגים שכל משתתף אוכל כמות שמקבילה לכזית מצה (כ-30 גרם). משלימים במצה נוספת לחלק הסמלי שחילק עורך הסדר. ניתן גם לחלק מצות "רטובות" למי שיש קושי עם יבשות.
ה מביאים לשולחן / מחלקים לכל משתתף מרור (עלה חסה) + מצה נוספת לטובת הכורך.			
מרור		ב א מברכים ואוכלים בכוונה את סמל העבדות של הסיפור (מרור וחרוסת). כל אחד טובל חתיכת מרור (כזית) בחרוסת, מברך ואוכל.	החרוסת גם מזכירה וגם ממתיקה את זיכרון המרירות, זיכרון העבדות ורווחת החירות גם יחד.
כורך		פ א אומרים אוכלים: ועכשיו סנדוויץ' עבדות וחרות, כל העולמות מתחברים לסיפור אחד. כל אחד מרכיב סנדוויץ' (חלק מהמצה התחתונה, מצה מחולקת לשניים, מרור וחרוסת). אומרים את הכוונה המופיעה בהגדה, ואוכלים.	החלק של הטקס מגיע לשיאו. אחרי שסיפרנו ודרשנו, אוכלים עכשיו את כל מרכיבי הסיפור.
סעודת החג – כוס שלישית – ברכת המזון			
שולחן עורך	סוף סוף הגענו לאוכל.	א סעודת החג	יש הנוהגים שמי שעד כאן ישב בהסבה על כרית סביב שולחן נמוך עובר לשבת סביב שולחן גבוה, הערוך מראש לסעודה.
צפון	אקורד הסיום של הסעודה – אכילת אפיקומן – זכר לקרבן פסח	א מחלקים לכולם חלק מהאפיקומן (משלימים לכזית) ואוכלים.	אם יש ילדים, כאן פוידים מהם את האפיקומן... מחלקים מעט לכל אחד.
ברך	ברכת המזון	ב מברכים ברכת המזון ובסופה ש שותים כוס שלישית בהסבה.	

מקרא: ב ברכה | ק קריאה בנעימה | פ פעולה | ש שתייה | א אכילה | ש שירה | ה הכנה

השלב	תמצית הרעיון	מה עושים	מנהגים, שירים ושערי דמיון
הלל, שירים ופיוטים – כוס רביעית – הלל והודיה			
הלל	שירת הגאולה הגדולה	<p>ק קוראים בנעימה את ההלל, ההלל הגדול ונשמת כל חי.</p> <p>ב מברכים את ברכת השיר</p> <p>ש ושותים כוס רביעית.</p>	<p><u>הקשיבו לחלק ההלל בסוף ההקלטה של הסדר.</u></p>
נרצה	חותמים את הסדר ברצף חופשי של <u>שירים ופיוטים</u> .	<p>ש שרים ורוקדים <u>שירים ופיוטים</u> - חד גדיא, אחד מי יודע וכו' כטוב לבכם ביין. ראו רשימת המלצות בעמוד 4</p>	<p>יש הנוהגים לשיר כאן את מגילת <u>שיר השירים</u>, להגוג את החיבור והזוגיות המתחדשת בין הקב"ה לישראל ובין אדם לאדם.</p>

חג פסח, חרות ואביב שמח מצוות "הזמנה לפיוט" ואתר הפיוט והתפילה